

Erken mij
&
andere
wraakverhalen

Van Esther Verhoef verscheen

Rendez-vous

Wonen op vakantie

Close-up

Alles te verliezen

Erken mij

Déjà vu

Is uw man al af?

Nouveau riche & andere spannende verhalen

Tegenlicht

De kraamhulp

Stil in mij. Overleven bij de nonnen

(met Daniëlle Hermans)

Lieve mama

Onder de naam Escobar verscheen

Onrust - Deel 1 in de Sil Maier-trilogie

Onder druk - Deel 2 in de Sil Maier-trilogie

Ongenade - Deel 3 in de Sil Maier-trilogie

Chaos

Overkill

Esther Verhoef

Erken mij
&
andere
wraakverhalen

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 3446 7

© 2016 Esther Verhoef

Omslagontwerp © Marry van Baar

Omslagillustratie © Maja Topcagic / Trevillion Images

Foto auteur © Liselore Chevalier

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

*Weak people revenge.
Strong people forgive.
Intelligent people ignore.*

Inhoud

Woord vooraf

9

Na sluitingstijd

13

De stagiaire

33

Offline

59

Erken mij

97

Verantwoording

213

Woord vooraf

Wraak is een geliefd thema in uiteenlopende literaire genres, door alle tijden heen. Dat iemand die onrecht is aangedaan terugslaat, appelleert aan ons gevoel van rechtvaardigheid. Maar hoewel wraak in beginsel rechtvaardig lijkt, is het dat zelden. Wraakneming draagt regelmatig iets kwaadaardigs in zich. Gekrenkte trots en pijn drijven je ertoe iemand mentaal en/of fysiek nóg ernstiger te beschadigen dan jijzelf beschadigd bent. Een schadeloosstelling of boete, eerherstel, gevangenisstraf of erkenning geven onvoldoende bevrediging; de ander moet daadwerkelijk lijden. En dat kan op veel verschillende manieren, van subtiel en geniepig tot – soms letterlijk – met de botte bijl.

We vinden het doorgaans lekker om over wraakzucht te lezen. Het is een heel herkenbare emotie; iedereen heeft weleens wraakgedachtes. Daarbij zijn mensen die wraak willen nemen zelden rationeel, dat maakt het onvoorspelbaar en spannend. Ten slotte hoeven de zaken niet altijd zo zwart-wit te zijn als ze op het eerste gezicht lij-

ken. Want wat als de vermeende schuldige eigenlijk niet schuldig is? Of als er feitelijk geen kwaad is berokkend, maar dat wel zo wordt ervaren? Of wanneer de wreker onschuldige naasten iets wil aandoen, omdat hij zijn kwelgeest daar nu eenmaal het hardste mee raakt? Een wraakactie kan makkelijk een tegenreactie uitlokken, zodat er een spiraal van geweld ontstaat. Eén thema, talloze mogelijkheden.

Het is heerlijk om je hier als schrijver in te kunnen verliezen, om al schrijvende na te kunnen denken over al die nuances grijs die er bestaan tussen het zwart en wit, en de lezer op je ontdekkingstocht mee te voeren.

In 2009 was wraak het thema van de Maand van het Spannende Boek. De CPNB (Collectieve Propaganda voor het Nederlandse Boek) gunde mij de opdracht om het cadeauboekje voor deze maand te schrijven. In Parijs bedacht en schreef ik de novelle 'Erken mij', die zich grotendeels in de Franse hoofdstad afspeelt. Speciaal voor *Erken mij & andere wraakverhalen* heb ik het oorspronkelijke manuscript gereviseerd. Datzelfde deed ik met 'Offline' en 'Na sluitingstijd'. Het verhaal 'De stagiaire' is nieuw en niet eerder gepubliceerd.

'The true mark of maturity is when somebody hurts you, and you try to understand their situation instead of trying to hurt them back.' – Unknown

In interviews wordt me vaak gevraagd wat ik privé heb met het thema wraak – op een of andere manier vermoedt men achter iemand die thrillers schrijft een wraakzuchtige instelling. Maar hoewel het thema in mijn werk regelmatig voorkomt, heb ik er in het dagelijkse leven weinig mee. Niet omdat mij nooit onrecht is aangedaan – ‘Nobody dies a virgin, life fucks us all,’ zei Kurt Cobain ooit. Omdat we nu eenmaal sociale beestjes zijn, worden we allemaal weleens gekwetst, gekleineerd en pijn gedaan (bewust, maar vaak genoeg ook onbewust en niet zelden maken we ons daar zelf ook schuldig aan) en natuurlijk wakkert onze gekrentheid de drang naar vergelding aan. Maar alles wat aandacht krijgt, groeit. Je laat daarmee toe dat negatieve gevoelens zich wortelen in je wezen en zich te goed doen aan jouw tijd en energie. Verloren tijd en energie, die je veel beter had kunnen besteden aan iets leuks, moois of constructiefs...

Maar soms is het nu eenmaal lekker om je te verplaatsen in mensen met herkenbare, heftige gevoelens die wél de daad bij het woord voegen. Wraak nemen mag dan onbeschaafd en onverstandig zijn, het voelt nu eenmaal fijn, al is het af en toe maar op papier.

Esther Verhoef
Den Bosch, 2016

NA SLUITINGSTIJD

Elsa sloeg de uiteinden van haar poncho over haar armen en keek door de etalageruit naar buiten. Het was tien voor zes, bijna sluitingstijd. In de winkelstraat waren de lantaarns ontstoken. Slingers kerstverlichting strooiden zacht licht over de passanten. In dikke jassen gehuld en met gebogen hoofden boden ze weerstand aan de wind en kou.

Hierbinnen was het behaaglijk. Het rook subtiel naar kaneel en bloemen, geuren waarbij iedereen zich prettig voelde. De warme ambiance werd versterkt door kaarsen en het oranje schijnsel van de elektrische haarden. De woonwinkel was op zijn mooist in de wintermaanden.

Charles kwam uit het magazijn naar voren gelopen. Hij knoopte haastig een sjaal rond zijn nek. 'Ik ren even naar de traiteur, voor hij dicht is,' mompelde hij, zonder haar aan te kijken.

'Neem je wat van die grote olijven mee?' vroeg ze.

'Zal ik doen.' Hij wenkte met zijn hoofd, waardoor een lok blond haar over zijn wenkbrauw viel. 'Ik heb achter al afgesloten.'

‘Fijn.’

De deur viel rinkelend achter hem dicht.

★

Charles voelde geen kou. Hij zag geen andere mensen. Hij voelde alleen zijn hart in zijn borst kloppen, het geraas van het bloed door zijn aderen.

Stap, stap, stap.

Naar de traiteur.

Alsof er niets aan de hand is.

Olijven. Wijn. Tapas.

Hij keek op zijn horloge, misschien wel voor de twintigste keer vandaag. Hij had verwacht dat zijn pols onbedaarlijk zou trillen, dat zijn lichaam uiting zou geven aan de onmenselijke spanning die hij voelde. Dat gebeurde niet. Koelbloedig, dacht hij, ik ben koelbloedig.

Hij trok de manchet zorgvuldig terug over zijn horloge.

Nog tien minuten.

★

Elsa keek op de dichtstbijzijnde klok. Negen voor zes. Klanten verwachtte ze nu niet meer – in een winkel als deze liep je niet op de valreep naar binnen, zelfs niet in de week voor kerst. Hier nam je de tijd om alles te bekijken en in je op te nemen. Er was zoveel te zien. Prachtige

kleden, kussens, bijzondere objecten, kaarsenhouders, chaises longues, dekenkisten... Zorgvuldig uitgekozen spullen die van elk huis een thuis maakten.

Als iemand haar jaren geleden had verteld dat ze eigenaresse van een woonwinkel zou worden dan zou ze daar smakelijk om hebben gelachen. Ze hield van haar baan als stewardess, het reizen, de onregelmatige tijden. Maar dat was toen.

Elsa nam een poetslap uit het kantoortje en begon de tafels af te nemen. Ze neuriede mee met de jazzmuziek die uit de geluidsboxen kabbelde.

*

Op de hoek van de winkelstraat draaide Charles zich om. Zijn handen staken diep in de zakken van zijn jas. Hij had ze tot vuisten gebald. Koortsachtig bekeek hij de winkelpui van The Art of Living. De aanblik van de fraaie, witte letters op de ruit en de grijs gestreepte markiezen erboven raakte hem steeds weer. Het was de mooiste winkel van het oude centrum. Nee, verdomd, van dit hele stadje. Want wat deden ze goede zaken – dwars tegen de stroom in. Het had even geduurd voordat de winkel bekendheid begon te krijgen, maar nu gaven mensen elkaar graag een cadeau dat verpakt was in het door hemzelf ontworpen, stugge grijs met taupe gestreepte cadeaupapier. In twee jaar tijd was The Art of Living een begrip geworden in de verre omtrek.

Achter de winkelruit zag hij Elsa's slanke gestalte, haar zwarte haar strak op haar achterhoofd gebonden. Ze hield een vaas in haar handen, hief hem op ooghoogte en draaide hem rond. Kritisch als altijd, dacht hij. En zelfs op deze afstand straalde zijn vrouw die bijna on-aardse elegantie uit waarvoor hij destijds als een blok was gevallen. De manier waarop ze zich kleedde, sprak, bewoog: het was liefde op het eerste gezicht geweest. Hij had in haar een zielsverwant gezien. Iemand die hetzelfde verwachtte van het leven, zich dezelfde soort doelen stelde.

Tenminste, dat had hij lange tijd gedacht.

Uiteindelijk bleek het een vergissing te zijn. Heel het huwelijk met die vrouw bleek een vergissing te zijn.

Charles voelde zich misselijk worden. Gal kroop uit zijn maag omhoog. Met een laatste blik op de winkel spuwde hij op de grond, mompelde een verwensing en liep verder.

*

Elsa's geneurie was overgegaan in zachtjes meezingen. Dat Charles uit eigen beweging iets bij de traiteur ging halen leek misschien onbeduidend, dat was het zeker niet. Het betekende dat hij zijn zinnen had gezet op een gezellige avond samen, en dus al even hard wilde werken aan hun huwelijk als zichzelf.

Ze wist nog precies waarom het fout was gegaan.

Charles zou zeggen dat het vanwege Ruben was. Maar met Ruben had het niets te maken. Het was jaren daarvoor al begonnen.

Charles was nooit erg hartelijk of toegankelijk geweest, maar na het faillissement van zijn meubelstofeerderij werd hij ronduit onbenaderbaar. Stekelig, in zichzelf gekeerd. Ze had niet meer tot hem kunnen doordringen.

Het kwam haar voor dat Charles kampte met een fikse depressie, maar hij had geweigerd om zich te laten helpen. Zijn trots zat hem danig in de weg. Op sommige dagen lag hij urenlang op de bank voor zich uit te staren, apathisch, bewegingloos. Dan wilde hij niet eten of drinken en reageerde hij nauwelijks als ze met hem wilde praten. Op andere momenten liep hij schreeuwend en tierend door het huis, schopte tegen deuren en smeed in zijn onmacht huisraad kapot. Dan keerde hij zich ineens tegen haar. Riep nare dingen. Vlijmscherpe woorden, kwetsende opmerkingen. Alsof het allemaal háár schuld was.

Soms was ze zelfs bang van hem geweest.

Bang van haar eigen man.

Er trok een rilling door haar heen nu ze terugdacht aan die inktzwarte maanden.

★

De ouderwetse bel boven de winkeldeur rinkelde luid. Charles duwde de deur achter zich dicht. Hij was meteen in een andere wereld, een wereld vol met kleuren en geuren. Olijfolie, basilicum, gerookte ham.

Een winkelmeisje stond de bakken in de vitrine af te dekken. Ze staakte haar bezigheden en glimlachte toen ze hem herkende. ‘Dag meneer Stolzenbach, kan ik u helpen?’

Hij mompelde instemmend en probeerde zich op het eten te concentreren. Hij voelde zijn hart kloppen in elk onderdeel van zijn lichaam. In zijn vingertoppen, onder zijn schedeldak. De heerlijkheden in de vitrine vervaagden tot een Mondriaanschilderij in oranje, wit, rood en groen.

Toch niet zo koelbloedig.

‘Doe maar wat van die grote olijven,’ zei hij.

‘Deze?’

‘Ja, prima.’

‘Klein of groot bakje?’

Wat maakt het uit, ze zal ze toch niet meer kunnen eten.

‘Klein is goed,’ antwoordde hij.

★

The Art of Living was Charles’ concept. Het idee was in hem opgekomen op een van die dagen die hij ijsberend in huis had doorgebracht. Hij wilde weer wat gaan